

Okudu?unu Anlama ve ?öz?mlleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okudu?unu Anlama ve ?öz?mlleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27473>

Özet

Okudu?unu Anlama ve Çözümleme Ölçe?i, 2011 y?l?nda R. T. Hanedar taraf?ndan Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle 8. s?n?f ö?rencilerinin okuma becerilerini, metinleri anlama ve analiz etme yeteneklerini de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilme amac?, ö?rencilerin kitap okuma al??kanl?klar? ile okudu?unu anlama seviyeleri aras?ndaki ili?kiyi bilimsel olarak ortaya koymakt?r.

Ölçek, e?itim psikolojisi alan?nda kullan?lan ve geli?tirme (Development) a?amas?nda olan bir araçt?r. Elde edilen veriler, ö?rencilerin karma??k metinleri yorumlama ve içerdikleri bilgileri bili?sel süreçler yoluyla i?leme kapasitelerini ölçmeye odaklanm??t?r. Ölçe?in orijinal çal??mas?na ait detayl? bilgilere ve psikometrik özelliklerine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okudu?unu Anlama, Okuma Becerisi, Çözümleme Ölçe?i, Kitap Okuma Al??kanl???, 8. S?n?f Ö?rencileri, Psikometrik Geli?tirme, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Hanedar, R. T.

Amaç

Okudu?unu Anlama ve Çözümleme Ölçe?i'nin temel amac?, ortaokul 8. s?n?f seviyesindeki ö?rencilerin okuduklar? yaz?l? metinleri ne düzeyde anlad?klar?n?, çözümlediklerini ve ele?tirel olarak de?erlendirdiklerini belirlemektir. Bu araç, ö?rencilerin sadece yüzeysel bilgiyi de?il, ayn? zamanda ç?kar?m yapma, ana fikri bulma ve metnin yap?s?n? analiz etme gibi derinlemesine okudu?unu anlama becerilerini de ölçmeyi hedefler.

Ölçek, ayn? zamanda ö?rencilerin kitap okuma al??kanl?klar?n?, akademik ba?ar?lar? ve genel okuma yeterlilikleri üzerindeki etkisini inceleyen daha büyük bir ara?t?rman?n parças? olarak geli?tirilmi?tir. Bu nedenle, sonuçlar e?itimciler için ö?rencilerin okuma e?itimindeki eksikliklerini tespit etmede önemli bir tan? arac? sunmaktadır.

Yap?

Ölçek, okuma becerisinin çok boyutlu psikolojik yap?s?n? (construct) ölçmektedir. Bu yap?, basit bilgi hat?rlama düzeyinden, metinler aras? ili?ki kurma ve ele?tirel de?erlendirme düzeyine kadar

farklı karmaşık seviyelerini içerir. Ölçek, öğrencilerin metinleri sadece pasif bir şekilde alması değil, aktif bir şekilde yorumlaması gerektiğinden maddelerden oluşmaktadır.

Ölçülen temel yapı, öğrencinin okuma materyali ile etkileşim kurma yeteneği ve bu etkileşim sonucunda anlamı başarıyla bir şekilde inşa etme kapasitesidir. Bu, dilbilgisi, sözcük dağarcığı ve genel kültürel bilgi gibi destekleyici bilişsel yeteneklerle yakından ilişkilidir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme sürecinde geçerlik çabaları yapıldığı varsayılmaktadır; ancak kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayılarına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Ölçeğin, 8. sınıf Türkçe müfredatıyla uyumlu olarak hazırlanmış ve bu bağlamda kapsam geçerliğinin uzman görüşleri ile sağlandığı tahmin edilmektedir. Yapı geçerliği ve ölçüt bağımlı geçerlik detayları için araştırmacıların Hanedar (2011) tarafından hazırlanan orijinal [yüksek lisans tezi](#) incelenmelidir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde Okudu?unu Anlama ve Çözümleme Ölçeği'ne ait spesifik güvenilirlik (reliability) katsayıları (örn., Cronbach Alfa, test-tekrar test katsayıları) belirtilmemiştir. Yeni geliştirilen bir ölçek olması nedeniyle, iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı ve tatmin edici düzeyde [güvenirlik](#) değerlerinin elde edildiği düşünülmektedir. Ölçeğin uygulama ve puanlama prosedürlerinin güvenilir sonuçlar üretecek şekilde standartlaştırıldığı varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısına ilişkin detaylı bilgi kaynakta yer almamaktadır. Okudu?unu anlama, genellikle birden fazla alt boyutu (örneğin, kelime anlamı çözüme, çözümleme yapma, eleştirel okuma) barındıran kompleks bir yapı olduğu için, ölçeğin Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri ile incelenerek tek faktörlü ya da çok faktörlü bir yapıyı desteklediği belirlenmiş olmalıdır. Bu analiz sonuçları, ölçeğin yapısal bütünlüğünü kanıtlamak adına tez çalışmalarıyla sunulmaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Yeni Geliştirilmiş Ölçek)

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak okudu?unu anlama becerilerini ölçmek amacıyla metin tabanlı sorular ve performans değerlendirme formatı kullanıldığı tahmin edilmektedir. Derecelendirme formatı belirtilmemiştir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Ça?? Ö?rencileri

Ya? Grubu: 8. S?n?f Ö?rencileri (Genellikle 13-14 ya? grubu)

Popülasyon Detaylar?: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü kapsamında yürütülen yüksek lisans tezi örneklem grubundaki 8. s?n?f ö?rencileri üzerinde uygulanm??tır.

Test Metodolojisi: Ö?rencilere sunulan bir veya birden fazla okuma parças? üzerinden, anlama ve çözümleme düzeylerini ölçen çoktan seçmeli veya aç?k uçlu sorular?n kullan?ld??? bir ba?ar? testi metodolojisi izlenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Okuma Eğitimi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Bili?sel De?erlendirme, Lisansüstü Çal??ma, Metin Analizi, Performans Testi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir (Tez çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2011 y?I?nda geli?tirilm?tir. Ölçe?in ticari kullan?m? ve akademik ara?t?rmalarda kullan?lmas? için izinler genellikle ölçek yazar? (Hanedar, R. T.) ve tez çal??mas?n?n yürütüldü?ü kurum olan Dokuz Eylül Üniversitesi'nden alınmal?dır. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin herhangi bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

[okudugunu-anlama-ve-cozumleme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

A?a??da, Okudu?unu Anlama ve Çözümleme Ölçe?i'nin geli?tirildi?i temel akademik referans yer almaktadır:

Hanedar, R. T. (2011). *8.s?n?f ö?rencilerinin kitap okuma al??kanl??? ve okudu?unu anlama becerileri üzerine bir ara?t?rma* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Bu tezin Ulusal Tez Merkezi (YÖK) üzerindeki ba?lant?s?:

tez.yok.gov.tr

Okudu?unu Anlama ve Çözümleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM